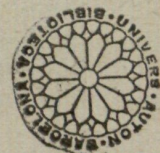

MOMENTS

LA REVISTA DEL NOSTRE TEMPS

4 Sep! 36

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

12 DESEMBRE
1936

PREU 1 PTA

NÚM. 1

Mitges "EVA"
i les millors!

ESTUDIS
VILARDELL

Empresa
Socialitzada

CASA VILARDELL

Avgda. Durruti, 49 i 51 (abans Via Laietana) - Hospital, 36 - Fontanella, 17 - Salmerón, 17 i Carme, 73

GENEROS DE PUNTO
Y CAMISERIA
CASA D.H. SALMERON-50

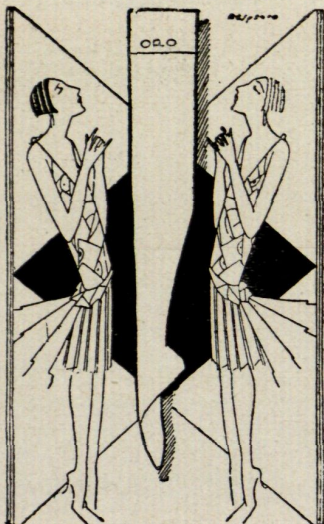
NUMEN

LAPIZ
PERMANENTE

341

MILADY

VENTA EN PERFUMERIAS
Estuche, Ptas. 3 - Estuche barrita (recambio), Ptas. 2
TOMOS CLARO, MEDIANO, OSCURO
Exija en todo envoltorio el nombre registrado "Milady"
LABORATORIOS A. PUIG - Valencia, 293 - Barcelona

MITGES
"ORO"

GARANTIA ABSOLUTA

GONÇAL COMELLA

10, CARDENAL CASAÑAS, 10

GÈNERES DE PUNT DE
TOTES CLASSES I MIDES

CASA FUNDADA EN 1870
TELÈFON 18722

VIDA DE CAMPAÑA

QUITA
EL DOLOR
DEL MUNDO

significa largas exposiciones a la intemperie y los dolores producidos por reumatismos, enfriamientos, golpes, torceduras y congestiones musculares. Sloan es el reactivo universal contra el dolor.

Es también el remedio del hogar y un compañero fiel en los pequeños accidentes del trabajo. Mata el dolor.

Es líquido para que penetre más.

**LINIMENTO
SLOAN**

Banca Marsans

Rambla de Canaletas, 2 y 4 :: BARCELONA
Dirección telegráfica: MARSANSBANK
Apartado Correos n.º 1 - Teléf. 16552

Realiza toda clase de operaciones Bancarias
Cuentas corrientes disponibles a la vista
Cuentas de Ahorro
Depósito de Títulos en custodia

CÁMARA ACORAZADA
con compartimientos de alquiler desde 22 Ptas. anuales

TAPICERIAS
Y
ALFOMBRAS

*Rodríguez
Hermanos*

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

RAMBLA CATALUÑA, 12
BARCELONA

El digre flotante

Avda. Portal de l'Angel, 9

Canuda, 45 i 47

*La casa que sap unificar la màxima
distinció amb el mínim de cost*

SASTRERIA
MODISTERIA
CAMISERIA
GENERES
DE PUNT

EL REGULADOR

FÀBRICA DE JOIERIA
I RELLOTGERIA

JOAN BOIX

RELOTGER DE L'ACADÈMIA
DE CIÈNCIES

S

Rambla de les Flors, 37
i Carme, 1

BARCELONA

M. PINTÓ

RAMBLA DE LES FLORS, 18
BARCELONA

CAMISERIA
CORBATERIA

GÈNERES DE PUNT
DARRERES NOVETATS

NOUS MODELS
EN CAÇADORES
DE TOTES CLASSES

UB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

TELÈFON 18834

itú?

consigna
nº 1

U.G.T.

P.S.U.

S.D.P.

que has fet per la victòria 2

MOMENTS

Sindicat de Dibuixants Professionals
Agrupació d'Escriptors Catalans
Agrupació Professional de Periodistes
Ass. d'Agents Professionals de Publicitat
(U.G.E.)

S U M A R I

N.º 1

12 DE DESEMBRE

Pàg.

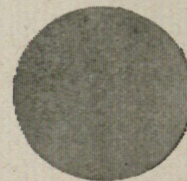
PORTADA EN COLORS, de Sim.....	
EL COR, EL COS I EL CERVELL D'ESPANYA EN LLUITA CONTRA EL MILITARISME, per G.	2
ELS BÀRBARS, per G. Sánchez Boxa.....	5
EL SECRET DEL CIUTADÀ BARCELONÍ, per S. M.	6
RETTALLS DE PREMSA ESTRANGERA.....	8
ILYA ERHEMBOURG, per Pere Calders.....	9
«MARXA DE NIT», apunt per Sim.....	10
NOVETATS ARQUEOLÒGIQUES, per Joan Sacs	12
BADIMON, conte de J. M. Francés.....	14
«ENTRE LA FARSA I LA QUIMERA», per Alfons Maseras.....	16
CANÇÓ EMBRIAGADA, versos de M. T. Vermet.	17
REFUGI AL NORD, per C.....	18
EXCURSIONISME, per F. Pujol i Alguero....	19

P R E S E N T A C I O

POQUES vegades el cronista encarregat de presentar una nova publicació, pot eludir l'encàrrec de glossar que aquesta obeeix a una necessitat ben determinada. I poques vegades també l'encàrrec va recolzat, com en el nostre cas, per una realitat més forta que tot el que puguin expressar unes quantes frases.

Tan modesta que pot semblar-te a tu, lector, l'obra que avui hem posat a les teves mans, i tan semblant a moltes d'altres més o menys afortunades. I no obstant aquesta d'ara respon a un imperatiu ineludible de l'hora tràgica i gloriosa que vivim.

Han estat precises una guerra i una revolució per a fer possible que tu fullegis aquesta revista. Pots objectar que si els fruits d'aquelles no fossin de més envergadura, hauriem pagat la present publicació a un preu excessivament car. Cert. Però és que aquesta revista té una ànima, que és un resultat del moment i un símptoma del futur immediat. No l'han realitzat un grup d'artistes i escriptors de molt o poc prestigi, ni la finança cap empresa àvida de guanys materials. Són els dibuixants de Catalunya, els escriptors de Catalunya i els periodistes i els agents de publicitat de Catalunya els qui te l'ofereixen. I molt més que l'afany d'aconseguir un èxit immediat, ens mou el desig de marcar un camí, d'evidenciar com sota el signe de la U. G. T., garantia d'un netíssim esperit revolucionari, sindicats de professions distintes poden col·laborar en una obra comú. Es en aquest sentit, de col·lectivització del treball, que tenim l'orgull d'afirmar que MOMENTS és, lector, una bella promesa.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

del moment

El cor, el cos i el cervell d'Espanya en lluita contra el militarisme

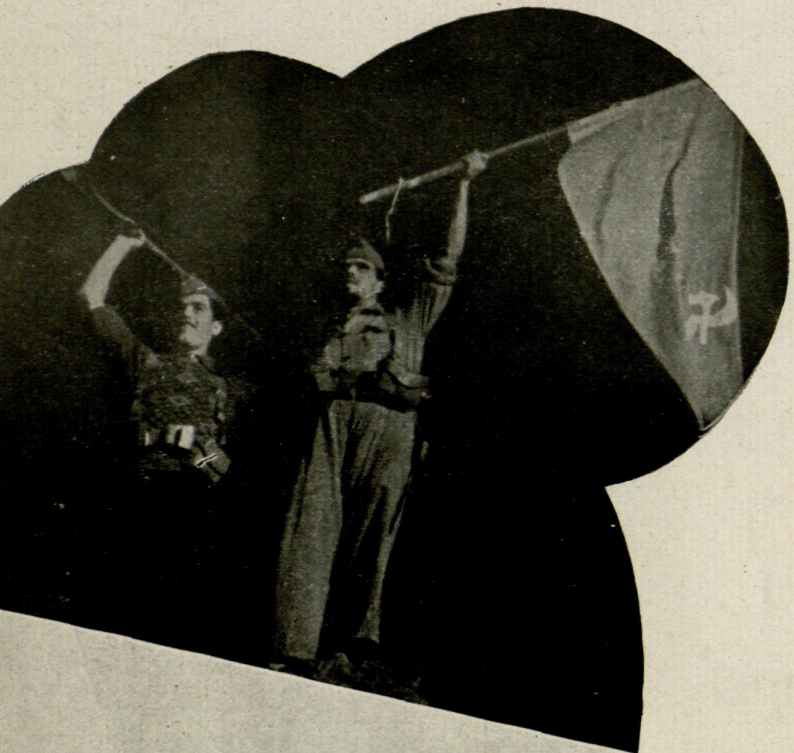
per G

EL clam general aixecat la nit del 18 de juliol per a incorporar-se en els rengles antifeixistes, fou correspost integralment per totes les parts essencials de la fisiologia ibèrica.

D'aleshores ençà tothom ha complert amb el seu deure.

Ningú ha abandonat un pam de terreny perquè sí. Tothom, torçosament vinculat a la lluita plantejada pels traïdors i pels megalòmans, s'ha crescut en l'hora d'exigir els impossibles.

Biscaia i Astúries, d'entre la grisor mineral del nord, han posat de relleu el seu esperit indomable. La fermesa nòrdica barrejada amb l'empenta meridional han presidit els seus actes bèlics i a hores d'ara la guerra que es desenvolupa

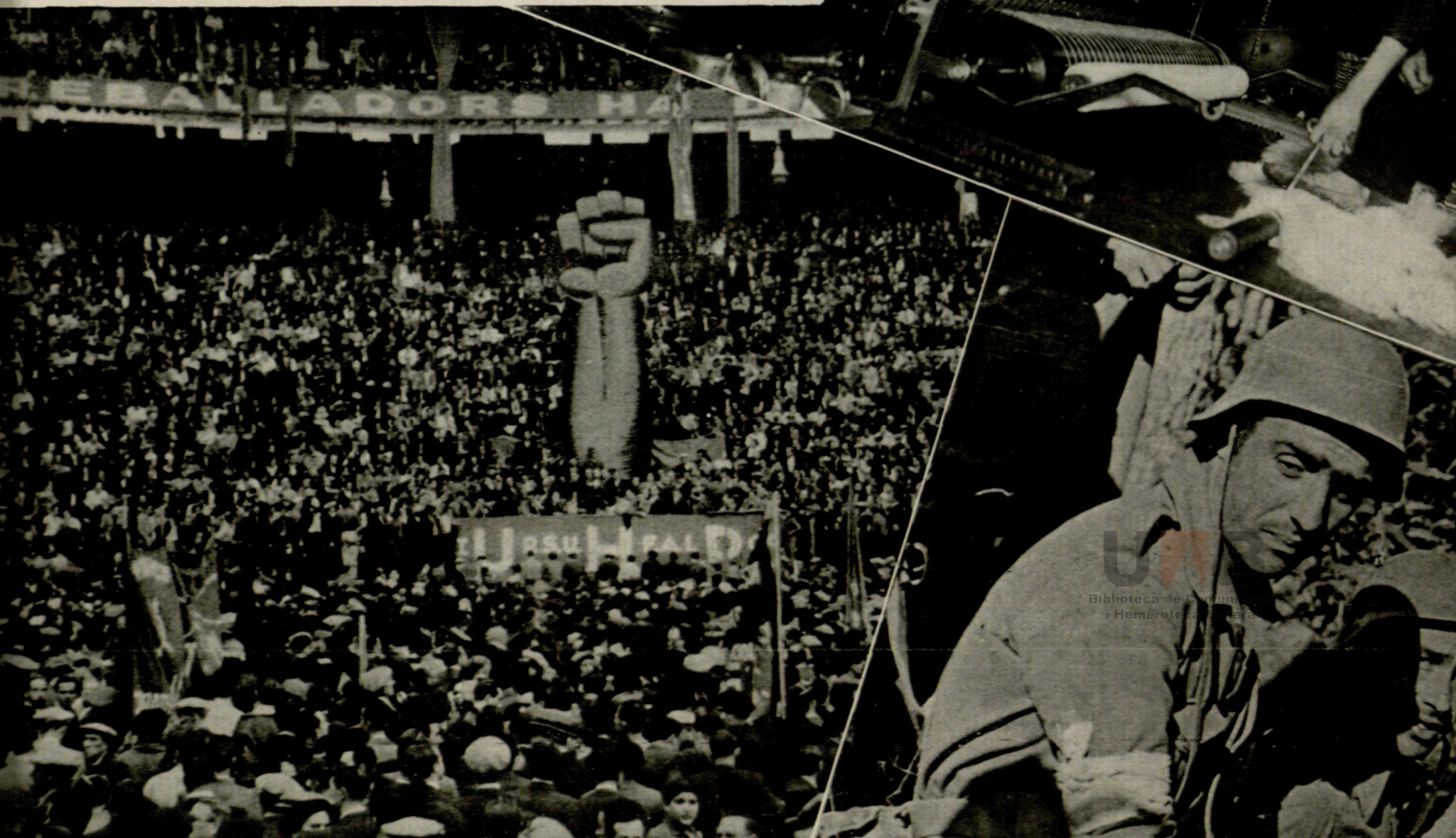
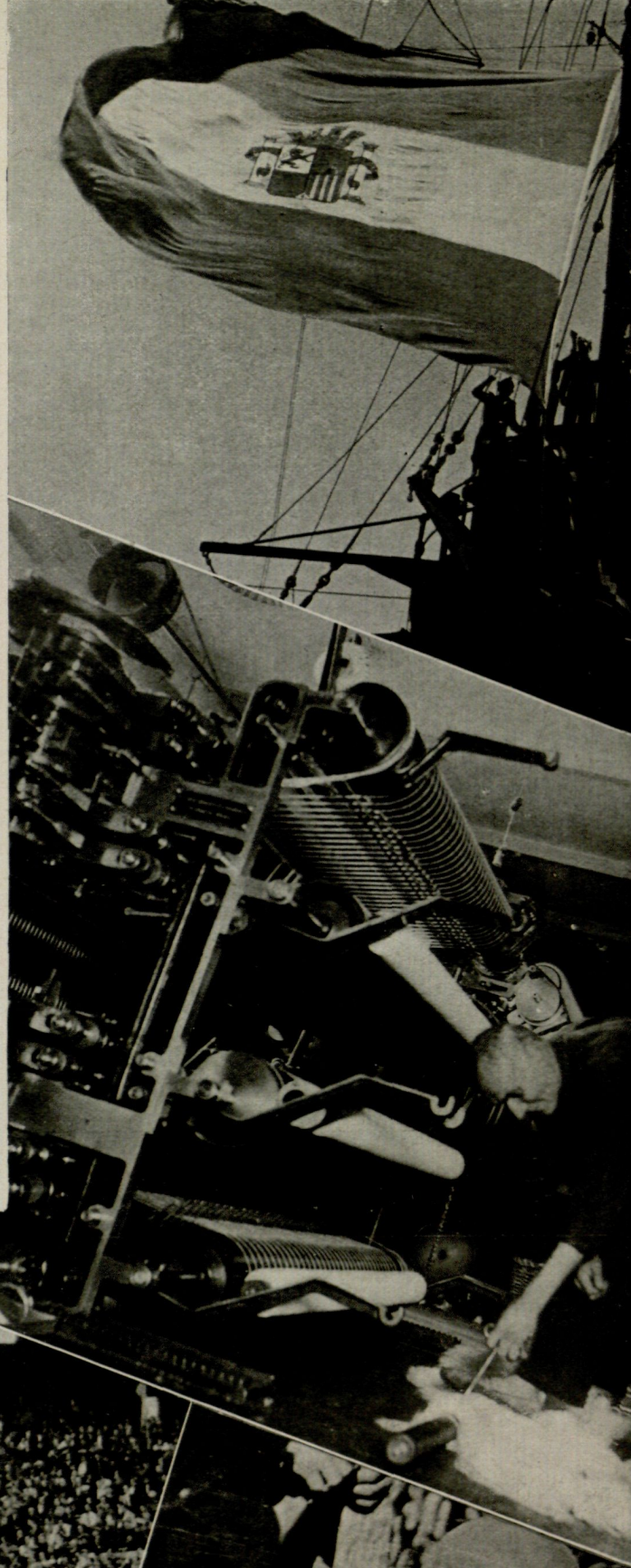
en els seus territoris apareix francament decidida, sense cap mena de dubte respecte el resultat final.

Sabem que el que s'ha escaigut a Astúries durant les anades i vingudes de les ofensives i les contraofensives ha estat quelcom d'apoteòsic. Sabem també que les operacions biscaïnes han aconseguit una brillantor militar, segurament insuperada en cap altre lloc de la península. Ens manquen, però, elements de judici i ens manca l'esperit de glossador militar per a judicar amb qualificatius exactes la grandesa assolida pels lluitadors del nord i del nordoest d'Espanya.

Tenim, en canvi, prous antecedents per a parlar de la resta que ens ofereix el panorama total de la conflagració. Per això ens hem referit al cor, al cos i al cervell d'Espanya, és a dir Andalusia, Madrid i Catalunya.

* * *

Andalusia ha sortit a la palestra amb l'única cosa que no se li ha regatejat: el cor. Andalusia ha prodigat el camperol lluitador d'escopeta de caça, de guerriller llegendari que creu i somnia amb la Serra invulnerable, que no es dona mai per vençut, que sent un menyspreu olímpic per la guerra de material... El camperol andalús, mort de cara al seu cel blau, immaterial testimoni del seu infortuni, ha mort no creient-s'ho. No ha tingut el goig de veure l'enemic. Una bala, un tros de metralla l'occi d'un quilòmetre lluny. L'heroi caigué ignorant-ho, sumit en aquella bella inconsciència dels herois de Garcia Lorca. El cor andalús rebutja la idea d'aquest traspàs. Vol una mort real, com aquella que ell practica damunt un enemic palpable, que cau flectomant i permetent la constatació de l'irreparable, del definitiu.

Aquest cor andalús, darrer reducte ibèric de la il·lusió taumatúrgica, ha posat en la lluita antifeixista la nota més sonora, la nota més delirant de la seva lírica immensa.

* * *

Madrid és el cos sagnat de la gesta. Les sagetes de l'odi feixista s'han anat clavant a les fibres de la seva carn. Madrid ha canviat la seva faç d'una manera increïble. D'un cos flàcid i banal que era, de curtes energies que aparentava, d'abandonat a la molície de la facilitat que semblava ésser, ha passat a figurar com l'atleta invencible que retorna del letarge, i, tot i les ferides acumulades, tot i la sang que ha vessat, Madrid esdevé jove, arrogant, heroic a ultrança, sense cap Goya que pugui fer-se ressò de la manera immortal amb que venç els feixistes, aquells especuladors de la seva banalitat que es creien sotmetre'l amb el sol soroll d'una canonada. El cos sarificat de Madrid és l'estampa material, la personificació històrica de les reaccions que a costa de la seva sang i de la seva carn han determinat una victòria.

* * *

Catalunya, ¿només ha aportat el cervell? No. Catalunya ha creat un dels fronts més regulars. Ha foragitat el feixisme a cent quilòmetres de la seva frontera. Ha abatut el que tenia dintre seu amb una celeritat extraordinària. Tots aquests mèrits, però, tenen l'inconvenient, en haver-los de jutjar, d'enfrontar-se amb un altre aspecte insuperable. El treball. L'ordenació. La *mise en scene* de la indústria de guerra. Deu dies després del 19, Barcelona ja construïa bombes. Muntava avions. Treia els carros blindats. Posava en marxa els pesats engranatges de la cartutxeria, dels motors, de les carettes anti-gas, de tota aquella part de la indústria pesada que la guerra exigia que es mobilitzés. L'Espanya antifeixista es deia: ¿Barcelona està amb nosaltres? ¿Doncs guanyarem!

La formidable trepidació industrial del nostre país no s'ha aturat. S'incrementa. Accelera els seus pistons, les seves vàlvules. Catalunya amb el seu cervell, tradicionalment constructiu, forma a primera línia.

També té el seu cor i el seu cos. Homes tants com se'n vulguin. Gestes heròiques com el qui més

¿Es possible que aquests cors, aquests cossos i aquest cervell puguin perdre una guerra?

Els Bàrbars

per SANCHEZ BOXA

AQUESTES bombes que els trimotors facciosos han deixat caure sobre infants madrilenys, emportant-se'ls la vida, han posat el darrer graó a la crueltat dels bàrbars. Aquestes vides innocents, refinadament suprimides, són el darrer obstacle en el camí del monstrosos. Les canallades tenen el seu punt final en aquesta acció. Ja no és precís, des del moment que la metralla alemanya trossejà la carn rosada d'uns infants madrilenys—no deuen haver-hi àngels quan les bombes no quedaren detingudes al cel—, que continuï l'estadística macabra dels afusellaments de republicans, de dones escarnides i de collites saquejades. Ací hi han els llavis mig oberts i freds d'aquests infants a les boquetes dels quals s'hi modulà l'últim «mamà», suau, com deu ésser el darrer sospir d'un infant; tràgic, com la més universal de les tragèdies.

Sóc dels qui no arriben a eliminar en absolut la idea d'un poder o d'una força que regeix fins a cert punt els destins del món. Hi ha una llei brutal de compensacions que mou la ruta dels pobles i la vida dels homes. Totes les males accions que, a consciència, he comès durant els meus anys, s'han convertit, en el temps, en adversitats sobre meu. Aquest crim monstrosos dels feixistes—penseu en aquests infants morts: vint nines de nàcar sobre la taula infinitament llarga d'un dipòsit de cadàvers, i, sobre el nàcar, els clavells sagnants que obrí la metralla per a robar les ànimes als infants—, aquest crim monstrosos ha d'ésser, fatalment, creador d'una força ignorada, immensa, com una muralla monumental, ciclòpea, que es desplomarà sobre ells, aniquilant-los en la mesura de la seva monstrositat.

L'exèrcit dels homes lliures avançava, fins ara, precedit per les pancartes de la Raó i de la Justícia. Amb ells marxen ara, des d'aquest moment, precedint-los, en mig de rialles i jocs, les imatges dels infants metrallats pels bàrbars en els carrers madrilenys. Riuen i juguen les imatges dels infants morts en els carrers de Madrid perquè avancen vers un demà millor per a tots els infants de la terra.

El secret del ciutadà barceloní

per S. M.

BARCELONA, «viu» realment la guerra? Al munt de quartilles que des del 19 de juliol ençà han aparegut a les pàgines de la premsa local contestant aquesta pregunta n'hi afegirem d'altres pel nostre compte. I intentarem explicar a més els motius que han donat peu a què s'hagi formulat aquest interrogant.

Farem, en primer lloc, una afirmació que ultra aparèixer gratuïta per a molts esdevindrà per als altres—la majoria—un bon tros exagerada: Barcelona no ha viscut la guerra terrible que està ensangonant les terres hispàniques perquè en general mai no ha tingut la «sensació» que la nostra ciutat en seria un protagonista directe. Naturalment, no compta en aquesta suposició les jornades memorables del 19 i 20 de juliol en què el proletariat barceloní s'abraonava indefens damunt els canons enemics i feia retrocedir espaordits amb unes escasses pistoles i amb un ímpetu irrefrenable les tropes organitzades de l'exèrcit facciós.

La indescriptible acometivitat de les masses proletàries i dels cossos armats fidels a la legalitat republicana que democràticament es donà el país vengueren en poques hores, a Barcelona i arreu de Catalunya, tot un exèrcit regular disciplinat i fèrriament comandat, i empenyé la facció cap a les terres àrides de les estepes aragoneses. Aquest formidable impuls inicial tingué per conseqüència que hom valorés erròniament la capacitat de resistència de l'exèrcit aixecat en armes contra la República. I de bon antuvi començà a envair l'atmosfera barcelonina un ambient que hom no sabria anomenar d'altra manera que amb una paraula que ha fet una excessiva fortuna: d'«eufòria». Eufòria arreu, en tots els estaments de la reraguarda fins en aquells que per la seva condició de bel·ligerants havien d'haver-se deslliurat immediatament d'aquesta atmosfera corrupta i desmoralitzadora,

Vingueren els èxits inicials de la campanya d'Aragó, única en la qual intervenien aleshores d'una manera directa les forces catalanes i després, lentament, s'iniciaren les jornades grises i encalmades a les quals els barcelonins enderiats en peremptoris i sovint no massa oportuns plans de reconstrucció no prestaven massa atenció. L'ajut prestat pel feixisme internacional als facciosos espanyols tingué també la seva repercussió en la campanya d'Aragó, però el principal factor—tenim elements de judici per a creure-ho així—que contribuï a aquesta ja «inexplicable» paralització de les operacions a les línies de foc aragoneses fou la infiltració a l'avantguarda de l'eufòria que tan gelosament hem anat conreant a reraguarda. Eufòria no pas en el seu sentit impulsiu sinó en el seu aspecte minimitzador i confusionista.

Tornem al començament. No sabem pas per quins sofismes de política nacional o internacional, el cert és que el ciutadà barceloní té secretament la impressió de que ací no veurem la guerra de prop. En què es fonamenta? Ah, ell no ho sap. Ell només conjectura, sense cap base sòlida, a base d'uns supòsits que no encerta ben bé a definir però que li donen, en moments d'incertitud o de descoratjament, una difusa esperança. El ciutadà barceloní està interiorment convençut, a desgrat dels alts i baixos de les accions bèl·liques, que viu en un país envoltat per una mena de cuirassa protectora i gira els ulls amb gran optimisme enllà de les fronteres. Els recents bombardeigs de certs indrets de la costa catalana per part d'un vaixell facciós, lluny de desfer les seves teories, no ha fet més que confirmar-les. S'ha anunciat una i altra vegada—àdhuc ho ha reportat la premsa local—que Barcelona seria objecte d'un atac aeri de gran envergadura, però passen els dies i l'atac temut no s'ha produït. El ciutadà somriu satisfet. Ell ja sap «perquè» no han bombardejat Barcelona però no s'atreveix a explicar-ho a ningú per temor que no se'l cregui.

Avui, creiem que són ja legió els barcelonins i els catalans que tenen l'íntima convicció que «tot això» ha d'acabar forçosament bé per a nosaltres. I és amb aquest convenciment que esguarda la guerra amb un aire una mica llunyà i que es lliura a la reraguarda a una desesma curosament conservada.

RETALLS

PREMSA ESTRANGERA

LA BATALLA DE MADRID

«Tropes fresques, disciplinades, exercitades, equipades, proveïdes d'armament tècnic, plenes de decisió i entusiasme han vingut a reforçar les admirables milícies que aguantaren la primera topada. Quatre mil catalans acaben d'arribar al front de Madrid, seguint a la important columna Durruti. I la bella columna internacional, composta de voluntaris, — oficials i soldats, — de tots els països, ha fet recular ja els mercenaris de Franco. D'altres les seguiran. Abans d'ahir, a Port-Bou, vaig encaixar les mans de quatre obrers, entre ells un sergent i dos caporals, vinguts del nord, de l'Orne, del Cher, els quals, abandonant llur treball, llur família, els amics, han vingut a batre's contra el feixisme, enemic del proletariat. Em digueren que a la vetlla, altres 800 voluntaris francesos, belgues, anglesos, russos, americans, polonesos, alemanys, amb diversos oficials entre ells, havien franquejat la frontera espanyola.

La frase, que jo no he pogut mai llegir ni sentir sense emoció: «Proletaris de tots els països, uni-vos!» es realitza en cos i ànima sobre els camps de batalla d'Espanya, víctima de l'agressió més abominable, de l'Espanya on es juguen els destins de la democràcia mundial.

Estic segur, ho repeteixo, que la República espanyola obtindrà la victòria final. Però cal preveure-ho tot. És possible, encara, que Madrid sucumbeixi. És precís, en conseqüència, evitar a la Ciutat màrtir les atrocitats que l'amenaçen. Cal que el món civilitzat es redreci contra la barbàrie feixista i li exigeixi: «Prou sang, prou carnatge, prou!»

Es precis que una comissió d'enquesta, formada, a Anglaterra i a França, per personalitats de totes les opinions polítiques i religioses, tingui cura, sobre el terreny, a Madrid, de prevenir aquestes atrocitats, o almenys constatar-les per evitar que es repeteixin, per tal de desvetllar la consciència de l'opinió internacional.

Cal, encara, que la sinistra i cínica comèdia del pacte de no intervenció cessi per fi, i que hom restitueixi al govern espanyol la llibertat de revuïtament, de la qual usen i abusen els rebels des del començament de les operacions. I això el més ràpidament possible, car no tenim ni un minut per perdre!

I mentrestant, camarada, com els heroics milicians, com els obrers qui, amb la pala i el fusell sobre l'espatlla, se'n van a treballar a les fortificacions, com els magnífics pagesos que vetllen en les barricades dels poblats, com tots els nostres germans que lluiten formidablement a l'altra banda dels Pireneus, proferim conjuntament aquests mots simples que he sentit milers de vegades: «Salut i ànim!»

D'Andrée Viollis, a «REGARDS»

LA POTENCIALITAT MILITAR AERIA ALEMANYA

«En primer lloc, Alemanya. Segons lord Rothermere, que va proclamar-ho fa dos anys, disposa de 25.000 aparells. Un any més tard el mateix lord afirmava amb la mateixa força que posseïa 10.000 avions de bombardeig capaços de transportar una tona d'explosius cada un. El mes següent, el ministre de l'aire, lord Londonderry, més mesurat en els judicis, declarà que els efectius alemanys no depassaven els 850 aparells. Si fem cas de les dades inserides al «Morning Post» seran, a començaments del 1937 2.500 avions de primera línia i 1.750 de reserva. Cal triar i formar-se una opinió!

No hi ha dubte que sota la impulsió del «führer», del general Goering, dels coronels Udet i Loerzer, la indústria aèria d'Alemanya treballa a tot esforç i desconeix les vagues que han retardat la fabricació francesa. Les esquadres Richthofen, Immelmann, Boelke i Horstwessel han estat constituïdes amb efectius de trenta aparells: els Arado i els Heinkel de transició per a la caça; els trimotors Junkers 52 provistos de 4 metralladores i un canó; els Dornier bimotors per a bombardeig i els Henschel per a reconeixement.

L'alt comandament alemany no es preocupa únicament de fer fabricar avions i municions. Estudia altres nombrosos problemes d'una gran importància, la major part resolts o en vies de perfeccionament. Entre les solucions més envejables, esmentarem el motor a olis pesats. Mentre França no supera el període inicial, en vistes a la prima dels 10 milions, el Diesel «Jumo» 5 de Junkers dona remarcables resultats: la seva força és de 550 c.v., pesa només 510 quilògrams i consum 170

grams per cavall-hora d'un líquid poc costós i ininflamable.

Un altre avantatge: les recerques pel pilotatge automàtic i la direcció de vols per radio. El «pilot automàtic» corregeix tots els errors de direcció i, enmig de la boira o els núvols, condueix cap a l'objectiu fixat prèviament tot l'equipatge, amb una exactitud rigorosa. Retorna amb la mateixa seguretat al seu port d'aterratge i, si l'avió és atacat, tots els homes d'abord poden cooperar en la defensa, puix que no han de preocupar-se dels comandaments.»

ITÀLIA

De totes les aviacions militars, la italiana és la que sembla més jorta i millor planejada. És la que dona més exemples útils a seguir. Farem memòria dels vols admirables de les esquadres del mariscal Balbo: la volta a la Mediterrània (2.818 quilòmetres en 6 etapes) per 60 hidroavions, en 1928; el creuer Tarento-Odessa-Orbetello (4.667 qm. en 9 etapes) per 35 aparells, en 1929; el raid Orbetello-Río de Janeiro (10.350 qm. amb la travessia de l'Atlàntic sud en grup) per 11 hidroavions, en 1930; la doble travessia de l'Atlàntic en un viatge que fou prosseguit fins a Nova-York (19.130 qm.) per 24 aparells, en 1933. Aquestes dades situen la qualitat d'una aviació.

L'escola d'Udine pel virtuosisme, l'escola de Gurdonia pels vols d'altura, l'escola d'alta mar d'Orbetello, l'Acadèmia aeronàutica, en fi, asseguruen un ensenyament complet i perfecte.

UNIÓ SOVIÈTICA

La U. R. S. S. mereix ésser imitada en diversos punts de vista. No tant pel material, que no sembla pas superior al d'altres països, com per la seva utilització. Els soviets se serveixen de planejadors que tiren per grups i els deixen descendir en ple vol. Aquest original transport assegura la distribució del correu i àdhuc el descens dels viatgers, sense obligar a una escala que retardaria l'avió. La importància d'un procediment semblant en temps de guerra, és considerable.

Sobretot en el domini del paraxutisme, els russos s'han distingit. A França hom ha creat una escola servilment copiada, però en vetit, de les que existeixen a la U. R. S. S. En aquest país, les darreres manobres foren extraordinàries: a Kiew, després d'un vol de 250 qm., les aeronaus s'alliberaren d'un destacament de paraxutistes, els quals s'ullaren tots a la vegada. Aquest destacament compta ja en el seu actiu 26.000 salts. En la regió de Moscou, hom procedí a dos descensos: el primer amb 500 i el segon amb 2.000 paraxutistes amb fusells, metralladores i municions. És fàcil d'imaginar els estralls que causarien en països advers aquestes modernes missions especials, sorgides en les ciutats obertes!»

De Jacques Mortane, a «VU»

gent d'ara

ILYA ERHEMBOURG

«Són els testimonis d'un temps, el nostre, el més fèril en tragèdies. Els diaris ens han habituat tant a les catàstrofes, a les revoltes, als drames en què tot un poble és compromés, que — igual que uns fossers que no s'emocionen per un taüt — vivim insensibles en mig de la sang i de la destreta».

Paraules terriblement actuals, aquestes de Josep Kessel, en l'espectacle d'una Ibèria desangnant-se i dolorida, en una Europa separada en dues meitats, dominades per una brutal indiferència. Kessel, francès d'origen rus, ha viscut unes quantes revoltes i ha conegut uns quants revolucionaris. Novel·lista prestigiós, periodista de gran categoria, els seus judicis i les seves afirmacions duen la marca d'una fina intel·ligència. I Josep Kessel ha escrit, en una ocasió, que Ilya Erhembourg és el més intel·ligent dels russos actuals.

Sabeu? La intel·ligència més alta d'aquesta sisena part de la humanitat que marxa al davant de la nova civilització.

Erhembourg és un revolucionari autèntic, per fatalitat d'origen i per vocació en el procés. Pocs dies després de la gesta formidable de juliol, trobant-se ja entre nosaltres, aquest il·lustre bolxevic va encertar a condensar en una frase tota la nostàlgia de la seva vida agitada: «Us envejo les hores que esteu vivint...» Magnífic! Els nostres carrers tenien encara la taca de la sang i l'olor acre, indefinible, de la carn ferida. Els nostres ulls i el nostre gest expressaven encara la incertesa del tràgic terlóli que ens dominava. Només els iniciats podien comprendre la sublim significació del moment. Erhembourg, enmig de la destrucció, ens formulava una promesa. I ens la formulava un poeta, no pas un materialista en el sentit pejoratiu que cerquen de trobar els assagistes mercenaris que llegeixen Marx, sinó un poeta sensible, la gran tendresa del qual li ha fet escriure una «Pregària als infants» que restarà com un dels poemes més espirituals del nostre temps. Un poeta que en una obra teatral seva «El Trust per la destrucció d'Europa», salva únicament d'aquella devastació total la figura simbòlica d'un poeta.

En català, de la poesia d'Erhembourg en coneixem algunes traduccions disperses, d'entre les quals ens plau de transcriure, per la seva sorprenent actualitat, el següent poema de la revolució, («Revista de Catalunya», número 26):

EN EL CARRERO

«Carreró. La neu cruix. Van abraçats.

Disparen. A ells no els importa. Es besen i dos nuvolets entorn dels llavis trements es fonen en un.

La mort es gira irritada. Ep. Lla baix!

A la cantonada! Enllà. A una banda!

I el pobre home abraça la donzella estimada

i li diu paraules així senzilles. «Cara, adorada.»

Disparen. S'estrenyen encara més l'un a l'altre.

Què són les nostres defenses en front de la Mort?

Però ni la Mort sabrà separar aquestes mans febles!

Déu. A l'hivern no hi ha flors. No es troba la més petita her-

[beta

i veus aquí que els homes poden estimar tant

sota els ulls de la Mort. Pctser dintre un minut

aquests oscil·laran com qui rellisca sobre el glaç

però igualment abraçant-se tendrament

aquests veuran de Tu. Potser en aquests jorns només s'ha de

[pregar.

Només plànyer-se dolçament... Però Senyor, que és el que no

[es perdonarà

a aquells que han amat?»

Ens parlen tant a l'ànima aquests versos, que no pot haver-los escrit un estranger. Es la veu d'un germà, fill d'una terra germana, més aprop de nosaltres a desgrat dels quilòmetres, que algunes altres les afinitats històriques i racials de les quals haurien de fer-les més sensibles a les nostres contingències.

Ilya Erhembourg, més que un hoste il·lustre, és un ambaixador intel·lectual. La fatalitat li haurà demostrat, possiblement, que el seu antic paper d'agent d'enllaç entre la Rússia soviètica i la democràcia europea, serà més fructífer localitzant-lo a Catalunya i a Espanya que no pas a França.

Pere Calders

MARXA DE NIT

APUNT DEL NATURAL, PER SIM.

A R T

N o v e t a t s a r q u e o l ò g i q u e s

per JOAN SACS

BONA idea la que tingueren els arqueòlegs de fer excavacions a l'àgora d'Atenes, ara deu fer tres anys. Els resultats van essent fecunds, cada dia més fructífers. La premsa anglesa i americana detalla el balanç de la sisena campanya empresa per l'American School of Classical Studies in Athens. Les excavacions són dirigides, com ja saben els nostres lectors, pel professor de la Universitat americana de Princeton, Teodor Leslie Shear.

Una de les troballes més importants és l'estatueta de vori d'un Apol d'escola, tan perfectament praxitel·lica que, tot i ignorar-se que Praxitel·les hagués mai esculpit el vori, alguns especialistes consideren obra del propi Praxitel·les. Aquesta estatueta fou trobada a trossos

dintre un pou, i amida uns 24 centímetres; la seva reconstitució ens ofereix una escultura de bellesa extraordinària, d'una perfecció tècnica insuperable, i d'unes proporcions potser més satisfactòries que les sovint allargades de l'estatuària praxitel·lina. El tipus apol·lini que ens dona la reconstrucció del vori en qüestió és el que ens descriu Lluçia en parlar de l'Apol Likeios, algunes reproduccions del qual es reconeixen a l'anvers de certes monedes gregues; també els escultors romans reproduïren aquest tipus d'Apol. Hi ha qui objecta si aquest Apol no serà més aviat una còpia de l'Apol Patroos, que Praxitel·les esculpí per al Lyceu. Aleshores el copista seria un mestre genial. De totes maneres la força

expressiva d'aquesta anatomia masculina, l'amplitud del seu estil, el refinament de la seva tècnica revelen més aviat la mà i el talent d'un escultor original.

Altra troballa important, almenys des del punt de vista històric, és un escut de bronze ben significat. A la batalla de Pylos que els atenencs guanyaren en 424 a. J. C. als espartans, aquells prengueren com a botí preadíssim uns escuts que foren penjats, a manera de trofeus, al pòrtic (a la *stoa*) de l'àgora d'Atenes. Els tals trofeus degueren tenir una enorme significació per al patriotisme, i probablement també per a la política dels atenencs, perquè sis segles després encara es trobaven al mateix lloc, on Pausànies els veié. Doncs bé, un d'aquests escuts espartans, perfectament identificat, és el que la missió americana descobrí recentment dintre una cisterna de l'àgora d'Atenes.

Per als entesos en escultura grega serà també una magnífica troballa la d'un bocí de la base del célebre grup dels tiranícides Arnodios i Aristogitor, una de les obres cabdals de l'escultura de transició entre l'arcaisme i l'eclosió del taller de Fídies, potser l'obra mestra del període picistràfida, obra d'Antenor, acabada l'any 510 a. J. C. El grup dels tiranícides, la base del qual fou fins ara completament desconeguda, es conservava a l'àgora d'Atenes, junt amb dues semblants estàtues que esculpí més endavant Kritios, en l'any 477 a. J. C., després que Xerxes expolià el famós grup original i se l'endugué a Pèrsia. Pausànies ens conta que ell veié a l'àgora els dos grups, després de la restitució de l'original a Atenes. El bocí de base, ara descobert, del grup original, ostenta, amb bella epigrafi, un fragment de l'epígrama dedicatori que, segons el dir dels cronistes antics, hom havia gravat en tal lloc.

Conta Pausànies que en el temple de Démeter que hi havia a l'àgora atenenca existia un grup de Démeter, Jacchos (o sia Dionysos) i la filla de Démeter, anomenada Kore o Persefona, grup que era obra de Praxítel·les, segons es llegia en una inscripció immediata, gravada a la paret. Ara la missió Leslie Shear ha descobert la base d'un grup de Démeter, Korei Jacchos, on consta la signatura de Praxítel·les. Però, tot i haver estat descoberta l'esmentada base prop del Pompeion, que era un edifici immediat al temple de Démeter, no és ben segur que les tres estàtues del grup en qüestió fossin les mateixes que la base ara descoberta suportava.

Les troballes de l'àgora d'Atenes demostren que el lloc no aconseguí pas, a partir del segle VI, la importància que la història li reconeix, sinó molt abans, així es constata amb la descoberta de dues tombes importants, una del període geomètric (s. X a. J. C.) i altra anterior, da-

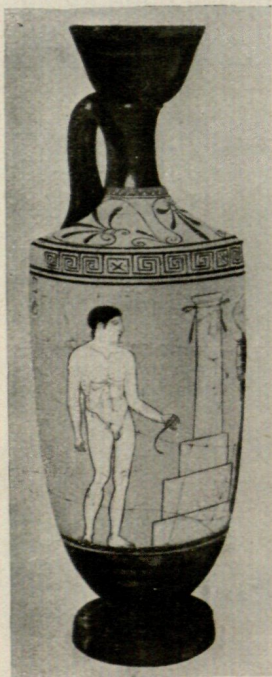
table de les darreries de l'època micènica. En aquesta s'ha trobat ceràmica amb decoració pintada i d'estil geomètric molt simple. Aquella, que contingué un cos d'infant, contenia ceràmica també d'estil geomètric molt simple, datable del principi de la cultura proto-dòrica. Un dels recipients d'aquesta ceràmica sembla ésser un biberó de lactància. En aquesta tomba, datable, com es veurà, d'època posterior al Dipylon, la ceràmica del primer període dipylonià és la més antiga entre la que forma el mobiliari funerari: n'hi ha de proto-àtica, de proto-coríntia i fins d'imitació proto-coríntia, però elaborada a l'Àtica.

En diversos altres llocs de l'àgora hom ha descobert bons lequitos blancs del segle V a. J. C., ceràmica de figures negres i ceràmica hellenística amb decoració figurativa degenerada. Ha cridat molt l'atenció un recipient de forma estranya i complexa, com els més estrafolaris recipients de *bucchero nero* trobats a l'Etrúria, però que, tot i ésser de superfície negra llustrosa, no té relació amb el *bucchero nero*, ja que la coberta negra no és pas l'aconseguida per enfumament i polidura que els etruscs practicaven, sinó la coberta de pintura negra molt lluenta. Aquesta peça tan sorprenent, l'ús de la qual ningú no sap ni tan sols conjecturar, i que hom compararia a certes formes dels laboratoris de química, és ceràmica sense decoració, la tècnica de la qual la data en el període hellenístic.

Altres troballes valuoses: un fragment d'estela de marbre pentèlic, del començ del segle IV a. J. C., amb el retrat en baix relleu, de molt bona mà, d'un tal Athenokles; fragment d'una estatueta d'Artenísia, bona sèpia romana d'un original grec del segle IV a. J. C., esculpida en marbre; un cap d'estatueta en marbre que també sembla còpia romana d'un original grec; una estatueta d'Hera entronitzada, inspirada en la que Fídies esculpí per al Metroon, però de mà barroera; una estàtua mas-

culina vestida, de grandària natural, d'estil bizantí, la qual cosa vindria a reforçar les nostres idees exposades a *Revista de Catalunya* contra la tan generalitzada de la desaparició de l'escultura monumental en l'alta edat mitjana.

Per tal de donar una idea de la importància d'aquestes excavacions de l'àgora d'Atenes direm que, fins ara, hom hi ha desenterrat, ultra incomptables fonaments d'edificis situats en nivells diferents, per tant construccions d'època diversa: 4,300 inscripcions, 2,600 llànties, 800 escultures, 60,000 monedes i infinitat d'altres objectes de varia mena. Les persones que s'interessen per aquestes excavacions podran consultar amb eficiència les informacions que en dona la revista *Hesperia*, de l'American School of Classical Studies.

Badimon

(CONTE)

Il·lustracions de Martí Bas

per J. M. FRANCÉS

LA presència d'aquell home taciturn a la colònia, va ésser acollida amb manifesta hostilitat. Potser perquè no anava a missa ni acomplia amb Pàsqua. Però tampoc no ho feien el Ton, ni el Guerxo, ni el Més-ets-tu, i la gent els tolerava i fins els reia els estirabots. El Badimon no era pas repulsiu. Era un home madur, fort, arrogant. Sense aquell rictus angoixós, que li entenebria la figura, hauria resultat un bell mascle.

Prou se'n dolien les teixidores de tenir un contramestre inaccessible a la tabola. Badimon no bescanviava amb ningú cap més mot que els de ritual que imposava la feina. Els primers dies hom va atribuir aquella circumspècció exagerada a la timidesa inherent a tot debut. La Tulla, morenassa i revinguda; la Picapoll, rogenca i amb tot de pigues a la pell, expertes catadores de primícies, varen explorar el terreny amb desimboltes trapelleries. Tot endebades. Badimon no s'emocionava gens amb el fregadís de les grosses anques de la bruna ni li acolorien la pal·lidesa els lascius remenaments de la pigada. Era de granit aquell home que no escoltava cap més sirena que la que destriava les hores de treball i les de repós.

—Es un estarrufat... Un «esvanit»...

—Té un rei al cos.

Aquest va ésser el dictamen de totes les seccions de l'ample fàbrica, on sempre eren més ben vistes les grapades que els desmenjaments.

Els homes no foren pas més afortunats que les seves companyes. Si per aquestes Badimon era un misteri, per ells era un enigma.

Qui era? D'on venia? Hom va esbrinar que procedia d'un «vapor» llunyà i que la seva fulla de serveis era excel·lent. De fet ningú no era tan competent en l'ofici. Els talers, sota la seva cura, rutllaven com mai. Caldria que li ho haguessin agraït les preufetaires. Però no fou així. Elles preferien les irregularitats professionals del contramestre sortint, un plaga emmandrit, que les tenia hores i hores sense poguer teixir, pel xivarri amb què amania el canvi d'un simple tira tac. Però d'aquell en sabien tota la vida i miracles i no s'estava d'explicar-les fins les seves intimitats d'alcova. Però Badimon, seriós com un jutge... Uix!

Els bataners el convidaven a beure i no acceptava. Els untadors i els fogainers li oferien tabac i ell els repellia amb el gest. Adbuc els trinxadors — «diablies» — en l'argot de l'ofici — fracassaren en llurs temptatives d'estirar-li la llengua. Sabien que es deia Badimon i Joan de nom de pila. Que aparentava

quaranta anys i que els pocs mots que pronunciava eren seny i mesura, embolcallats en un timbre de baix profund. Res més. Absolutament res més.

* * *

Un dilluns hi hagué rebombori. Badimon havia estat sorprès a la Salzedà, plorant en silenci. En arribar la colla, va cuitar a eixugar-se els ulls i fer-se escapol entremig dels sàlzers. Què hi podia haver en el passat d'aquell home de glaç que pogués trasbalsar-lo fins arrencar-li llàgrimes? A aclarir això va tendir des d'aquell moment la xafarderia mixta d'homes i dones. Doblement mixta pel que aquella població fabril improvisada tenia d'inconfusibles anhels i de malfiança camperola...

I tot d'una, el miracle. Badimon s'havia il·luminat com les bateries d'un escenari en començar-se la funció. No devingué gaire més loquaç del que era, però se li apreciaren els inicis d'un capteniment rectificat. Per primera vegada va somriure a la gent i les galtes se li acoloriren una mica, talment com un mort que tornés a la vida.

Les teixidores varen concebre esperances de que anaven a tenir un contramestre normal. La Picapoll, la Tulla i moltes altres, reprengueren llurs treballs de seducció i una farandola de sines i malucs prometedors va giravoltar molts dies a l'entorn d'aquell Sant Antoni del «Radium». Aviat varen sentir-se decebudes. A Badimon, cixut o amable, no l'interessaven les dones.

I d'aquí va néixer un xiu-xiu que degenerà depressa en convicció. Si al contramestre no el commovien les gràcies femenines, altra cosa no gens santa el devia commoure... L'indecent, el degenerat...! Què s'havia cregut? A la colònia no es toleraven semblants torpituds. Hom el sotjaria tothora fins arreplegar-lo «infraganti». I aleshores, pobre d'ell!

I no va costar gens de comprovar que molt aprop vivia algú que abassegava tot l'interès de Badimon. Es tractava del Met, un bordegas de deu anys, bonic com un sol, fill del guarda-terme. La transformació operada en el contramestre sospitos, arrencava del dia que voltant per la carretera de M... va descobrir la innocent criatura.

L'escàndol no coneixia precedents en l'aigua mansa de la colònia. Tothom n'ava va ple, llevat el culpable que, desentés de l'altra gent, persistia en el seu descarat homenatge a l'infant. I li ofrenava diners i llaminadures, ben segur encaminades a captar-se'n la feble voluntat. Sortosament tot el poble vigilava. L'enrenou va créixer tant que n'hagué esment el pare de Met, un quinquagenari malhumorat, que va enfurismar-se un no dir en conèixer la nova.

Hom va convenir, però, no moure res fins atrapar l'innoble corruptor en funcions de tal. L'avinentesa no es feu esperar. Una tarda de diumenge, Badimon va convidar la seva tendra víctima a berenar amb ell sota el Pont de la Mata. I allí feren cap l'home, radiant com mai, i el minyó, seguits de prop per una multitud que s'arraulia entre les canyes com un drac enorme. Al davant de tots hi anava el guarda-terme ofès. Se n'havia endut la dona i l'escopeta.

* * *

Et deu meravellar, fill meu, que jo t'estimi tant—va dir el contramestre, amb una veu tan dolça que no semblava seva, bon punt ell i el Met foren arribats sota les arcades del pont. Dit això va apropar la seva boca a l'orella del menut i li va parlar llarga estona.

—El bacó... Mireu com el conxiva,—no va poguer estar de dir en veu alta l'engelosida Picapoll—.

—Xits...—li feren, per tal que callés—.

No calia. Badimon no havia sentit res. I hom va llucar com prenia Met entre els seus braços i el devorava a petons. Aquest espectacle va ésser prou per a que el pare exhaurís la paciència. La detonació del rifle va retrunyir per tota la vall, corejada amb un xisele estrident de totes les dones. Hom va córrer. Badimon jeia en un toll de sang amb el crani travessat per dues bales. El pobre Met plorava desconsoladament.

* * *

Va acudir el jutge del cap del partit. La Guàrdia Civil feia sentinella prop del cadàver. Hom va escorcollar-lo.

A la butxaca no li fou trobada altra cosa que el carnet del Sindicat amb una cèdula estesa a nom de Joan Badimon

Closes, de trenta-nou anys, vídu. I una fotografia. Examinada aquesta, resultà ésser la del nen de deu anys, Francesc Badimon Bau, traspasat l'any precedent, el rostre del qual — per un atzar de la Mare Natura — era exactament el rostre del Met.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

llibres

ENTRE LA FARSA I LA QUIMERA

JOAN Puig i Ferreter és un dels nostres més agosarats escorcolladors de consciències. Quan contempla el món que l'envolta no es satisfà amb la seva contemplació; el vol analitzar, el vol penetrar, vol saber-ne els recons obscurs i misteriosos. I com més en descobreix més s'adelita a penetrar-hi. Quan s'acara amb els homes, aquest delit d'anàlisi encara és més viu. Els mesura per tots costats, descobreix llurs volicions més íntimes, examina llurs mòbils més obscurs i llurs quimeres més fantasioses. Sovint, d'aquest anàlisi no en treu una convicció massa falaguera. I és que no sempre s'inclina davant les misèries humanes amb entendriment i dolcesa. La seva contemplació sovint és repulsiva, i potser val més que sigui així. Aquesta manca de tendresa no és filla, però, de la misantropia, sinó del desig de veracitat i d'un gran esperit de justícia. En tenim la prova en el fet que quan Puig i Ferreter s'acara amb ell mateix, quan escorcolla la seva pròpia consciència, quan el seu anàlisi s'exerceix damunt del seu propi esperit, és igualment implacable i igualment cruel i tot. I també ho proven els seus admirables *«Camins de França»*, on aquesta autodissecció arriba fins a l'obsessió.

Aquest esperit d'anàlisi sol fer més esclatant, als ulls de qui l'exerceix, el contrast evident entre la realitat i la idealitat, entre allò que l'home sol ésser i allò que hauria d'ésser. Però el qui només descobreix això i s'hi entendraix un xic, per poc amic que sigui d'esborrar aquest contrast, tendeix tot seguit a filosofar i a representar el paper de moralista. I no és aquest el cas de Puig i Ferreter. El nostre autor, quan copsa el contrast entre la realitat i la idealitat, com que no s'hi entendraix, no hi filosofa, sinó que se'n riu. I això desvetlla el seu sarcasme i el seu menyspreu i el mena a descobrir i a exagerar les qualitats de farsant que poden tenir els seus personatges. Però Puig i Ferreter es sent palesament més seduït pel contrast, molt més greu encara, entre la realitat i la fantasia, això és, entre allò que l'home sol ésser i allò que l'home voldria ésser, car allò que l'home vol ésser sempre és quelcom més del que realment i bonament podria esdevenir. I ací trobem la predilecció que Puig i Ferreter sent pels quimèrics, pels homes imaginatius, pels esperits que viuen lluny de la realitat i que, com don Quixot, es basteixen un món de fantasia enmig del qual viuen i evolucionen com evadits de la realitat.

Tot home ric de vida interior és, en el fons, un quimèric. Hi ha una diferència essencial entre el quimèric i l'il·lús; el primer és un imaginatiu les aspiracions del qual es basen

moltes vegades en realitats paleses; el segon és un estrabulat, les imaginacions del qual no solen tenir cap base en la realitat. El primer és un somniador, un poeta. El segon és moltes vegades un paranoic. A Puig i Ferreter, solen apassionar-lo els primers. Ens en presenta gairebé en totes les seves novel·les. El seu teatre no n'està pas mancat. El mateix protagonista de *«Camins de França»* sovint és un quimèric, que posseeix la noble quimera del triomf i de la dominació del món.

No content d'heure-se-les amb els quimèrics, d'escorcollar-los les arrels de l'ànima i de dissecar les fibres de llur cor, Puig i Ferreter se les heu amb els farsants. El nostre novel·lista sembla haver descobert una mena de polarització antagònica dels esperits i d'haver-los reduït a dos gèneres superiors: els farsants i els quimèrics. En la seva darrera novel·la *«La Farsa i la Quimera»* sembla que ens vulgui dir que tota la humanitat gira a l'entorn d'aquesta doble polarització. Més encara: triant com tria els seus personatges en l'ambient potser una mica forçat d'un poblet imaginari del Camp de Tarragona, sembla voler descobrir al fons de l'esperit català una dualitat característica que l'inclina adés a la farsa i adés a la quimera. La qualitat més aviat grollera i a vegades punyent de l'humorisme català, sovint desprovist de finor potser per manca d'una educació tradicional i elevada, així com l'individualisme racial, que inclina a la reflexió i sobretot a la sobreestima d'un mateix, ens fan donar la raó a Puig i Ferreter. Però no podem admetre tots els personatges de la seva darrera novel·la com a exponents reals de la nostra raça, sinó com a símbols només. Tota la sèrie de farsants i de quimèrics que ens presenta són una galeria de casos particulars que no expliquen prou bé ni l'ambient, ni la raça, ni menys l'herència o l'educació: Són, com hem dit, personatges simbòlics, que l'autor fa viure a la seva guisa repartint-los les qualitats i les característiques que potser preferiríem trobar en un de sol. Però això no els lleva vitalitat ni realitat. Hi ha, però, un personatge en aquesta obra, Antoni Ardèvol, pel qual l'autor sent una decidida predilecció. L'anàlisi d'aquest personatge és el més agut de tota l'obra i el més verídici i tot. La quimera d'aquest personatge és germana bessona de la del protagonista de *«Camins de França»*. Molt ens creuríem errar si hom ens assegurés que per a aquest personatge Puig i Ferreter no s'ha pres ell mateix per model. La noblesa de la seva quimera, la humana ambició del seu esperit, el seu desig de glòria i de domini ens ho vénen a demostrar.

Alfons Maseras

CANÇÓ EMBRIAGADA

Diumenge embriagat,
celatges de novembre blau i perla:
joia de viure, cantes com la merla
pels cims dels arbres folls de sol morat.
Matí de boires odorants de port
d'àlbers immòbils com llanguents cascades,
i plugim indecís tremolós d'or
i caps blaus en translúcides boirades
— entumies l'aram dels roigs jardins
i cotxaves la sang sentits endins;
però una llum de nards encén la tarda
i van naixent els arbres purpurins
i les blavors de llunyania isarda.
Beu el cor la divina serenor
i va suspès en l'ombra encoixinada,
entre el cel bla i el lípid tremolor
dels llums que solquen la ciutat gojada.
Llums enllà, mil camins punxen el cor.
O las, per què no escoltes les rialles?
Sota els plàcids estels roden les balles,
casals endintre riuén els vins d'or.

Vigila, cor: les llàgrimes divines
et marciran com les roents reïnes.
Clou-te a l'opi dels núvols tan suaus,
escup les músiques somniadores,
fines metzines torbadores
com els braços del vent als boscos blaus.
O rialles, cobriu-me, foll escut!
Vivaldi plora amb tu: i com tremoles!
Letífic riu de passió, rodoles
ran les clivelles del meu cor eixut.
No beguis, cor! els violins que riguin,
les timbales mofetes que somriguin,
mentre els clars oboès
ressonen bosc enllà d'un món defès.

O música, vent càlid de tortura,
feixuc de pòl·lens enfebrats,
per què l'esquinces, una tranquil·la bura,
i ventes els desigs desesperats?
Per què, després dels teus sanglots angèlics,
Vivaldi, noble doll consolador,
el cor no vol res més que passió
— però ta passió de ritmes cèlics,
tan punyent, tan profunda, tan suau
com el celatge nard i blau
que amb tímideses ondulants de duna
va esllavissant-se al clar de lluna?

M. T. VERNET

COMENTARIS

REFUGI AL NORD

per C.

Amb l'hostilitat oficial i oficiosament velada de mig món, i l'encoratjament silenciós del proletariat internacional, la nova Rússia s'ha obert camí amb una tal fermesa, que avui, amics i enemics, contemplen la seva obra amb admiració.

Ha alçat gegantines construccions allí on el tsarisme havia permès l'existència de deserts; ha convertit en culte i estudiant una immensa població semi-salvatge; ha posat una estrella d'esperança a tots els cors lliures de la terra. La seva veu per la pau fa tremolar totes les orelles bèl·liques d'Europa. Mai en els medis diplomàtics mundials, on suren les garneuries i els jocs més subtils, s'havia pronunciat amb més noblesa una actitud neta a favor de la pau.

Però mentre lluita contra la guerra, Rússia es prepara per la guerra. Paradoxa apresada dels tràgics governs imperialistes, mestres en l'art de llençar la pedra i amagar la mà. I així com en la seva posició en defensa dels valors eterns de la civilització, dóna una lliçó de puresa als seus antagonistes, en muntar la seva màquina guerrera, la U. R. S. S. dóna una lliçó de potencialitat de disciplina fèrria, que de tant en tant projecta una ombra d'inquietud en el si de les tertúlies ginebrines.

En aquesta hora difícil per a Catalunya i Espanya, aquest immens país del nord constitueix per a nosaltres un exemple i un estímul.

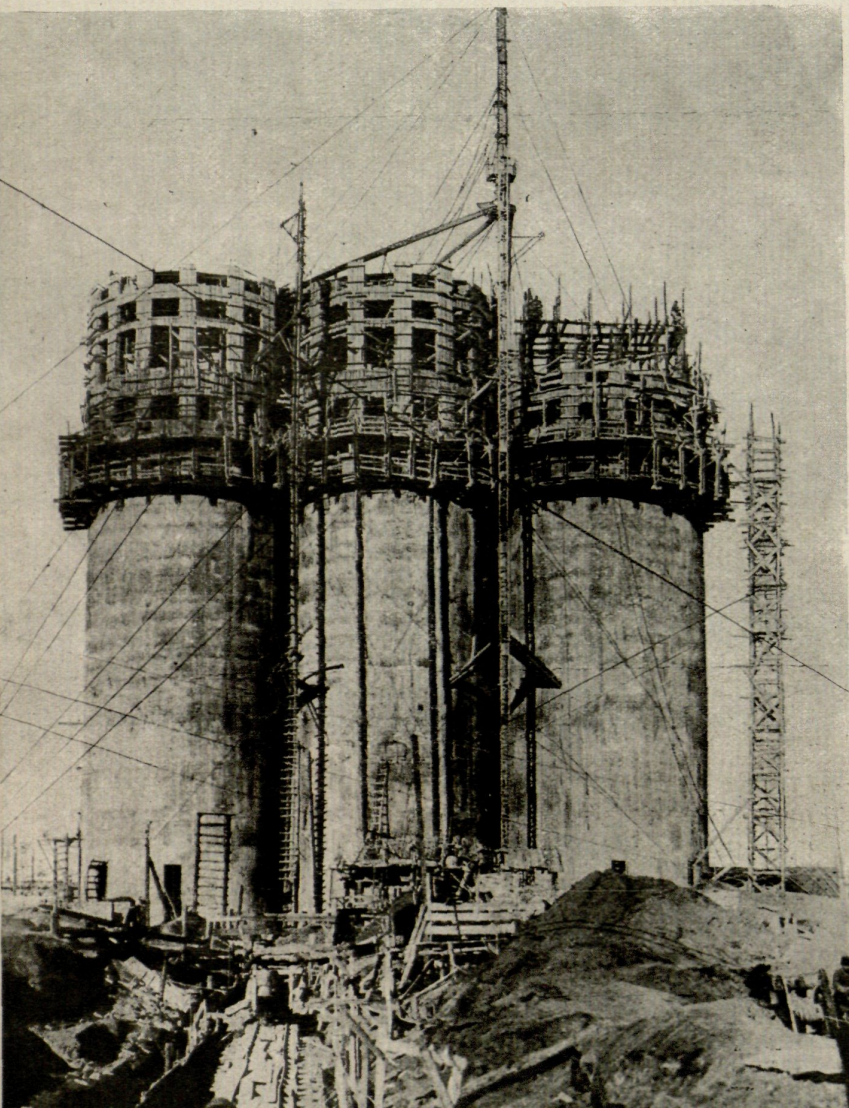
Algú ha criticat ja —els emboscats es manifesten de la manera més diversa— el «russisme» fervorós que paulatinament va guanyant la nostra terra, invadint àdhuc medis tradicionalment anti-soviètics. El amic de la gran democràcia nòrdica són titllats, a baixa veu, d'admiradors circumstancials, víctimes d'una mena d'arribisme espiritual sensible als dictats de la moda. Però els mesquins s'equivoquen una vegada més.

Incapaços d'assimilar els grans fenòmens que trasbalsen l'arrel dels pobles, no comprenen que el nostre, profundament sentimental, ha sabut estimar en tot el que val l'ajuda moral i material que ens ofereixen els nostres germans de Rússia.

Mai la proximitat de dues ratlles fronteres, ni les afinitats de raça, han justificat amb més solidesa l'aplicació d'aquest qualificatiu: germans. Germans a desgrat de la distància, a desgrat de la diferència d'idioma, a desgrat de la raça.

Catalunya, a través de les vicissituds de la història, ha palesat amb fermesa una quantitat que fa particularment estimables les seves virtuts cívi-ques: no oblida. No oblida els amics ni els enemics.

I Catalunya recordarà eternament l'actitud de la U. R. S. S. en aquesta hora.

Fotografies P. Gabarró García

Excursionisme

per F. PUJOL I ALGUERÓ

CAL que manifestem ben clarament com l'excursionisme fa un gran bé, presta una utilitat altament benefactora, facultat d'una manera extraordinària belles quantitats en totes les èpoques de la vida de l'home, tant en la infantesa com en l'adolescència, tant en la joventut com en els adults, per les pràctiques realitzades del seu actuar cultural. En cap altre sport com en l'excursionisme, aquell que el practica és actor i espectador simultàniament. Actor, perquè ell mateix executa voluntàriament tots els seus actes; ell es lliura amb plena consciència a la realització d'un fet, que ha d'ésser sempre en completa llibertat moral. Espectador, perquè ell mateix assisteix a la contemplació espectacular de tots els fenòmens de la Naturalesa, i pot

posar tota l'atenció de que disposa el seu esperit en tot allò que més plau a la seva ànima. Ultra tot això, satura els seus pulmons d'aire puríssim en les seves sortides, oxigena la seva sang i l'enriqueix d'elements primers per a la seva resistència orgànica. En cap altre esport com en l'excursionisme hom no troba la superior complementació de la vida.

Caldria que en el si de la família hom fomentés l'afició a l'excursionisme. Els nostres infants, les nostres noies, les nostres dones, haurien de sumar-se ben satisfactò-

riament a les nostres associacions i sortir conjuntament amb els homes a realitzar una bella ruta per la carena de les nostres muntanyes o per la mar, o visitar un lloc que tingui una valor històrica o artística, conèixer i fer intercanvi es-

piritual amb tota la nostra gent. Cal que afirmem d'una manera categòrica que l'excursionisme és altament beneficiós per a les dones. Cal que elles sentin vibrar en la seva ànima l'amor a la nostra terra, i res com l'excursionisme per a sentir-se ben atretes i estimar les coses de casa nostra. Cal que afirmem que la vida en contacte amb la Natura és molt més plaent i agradable, perquè enforteix el cos i enlaira l'ànima envers idees més generoses i altruistes per a la vida. L'excursionisme ha de vetllar per un millorament de l'esperit de la raça. Cal que propagui el veritable sentit del mot ciutadà. L'excursionisme ha de voler el conqueriment d'una millor perfectibilitat de l'individu, i ha de fer comprendre a l'home que ha de tenir ben clar en la seva consciència allò que significa la paraula ciutadania. Cal que l'excursionista sàpiga observar les diverses matisacions de les activitats de la vida humana. Cal estructurar les idees en la consciència, i en particular aquelles idees que comporten una major sanitat, que són les que reneixen un millor contingut de llibertat i de justícia en l'individu i en la totalitat de la societat humana. Cal ésser equiponderat i noble en les actuacions del nostre viure. Una de les virtuts més lloables en l'home és la de predicar i de saber practicar desinteressadament les altes idees i els sentiments abnegats, puix que actuant d'aquesta manera la vida social ens serà més agradable d'ésser viscuda i la compartirem amb més gallardia humana. Cal que, quan l'excursionista va pel món, sàpiga infiltrar-se de la joia de la vida, i que en trepitjar la terra ha de saber saturar-se, ha de saber emplenar-se del seu purificador benifet. Si l'excursionista sap actuar estimant la terra, sabrà estimar tot allò que la terra conté. Estimarà

les muntanyes i la mar, les ruralies i les ciutats; estimarà no solament els homes de la seva raça, sinó que els seus braços es prolongaran i el seu cor glatirà amb ritme unisonant per a unir-se amb els altres homes que no són de la seva nissaga. Amor per als teus volem, però amor per als altres éssers humans també ens cal. Ens plau la fraternitat per a la gent de casa nostra, però cal que la germanor sigui per a la gent dels altres pobles. Cal que totes aquestes idees i aquests sentiments guardin la deguda relació de coherència fraternal humana. Les idees d'aquesta mena cal que brollin abundantment i frescament de la pensa, del cor i de l'ànima de tots els homes de bona voluntat. Aquestes idees han d'ésser aquelles orientacions clares i definides en tota mentalitat humana que es trobi en condicions de voler il·luminar el camí de la nostra existència. Cal ordenar aquests conceptes ben clarament en el fons de la consciència de l'home, perquè, així, aquest enfortirà i unificarà la seva vida individual, i, per tant, contribuirà a enrobustir la vida social.

Cal creure fermament en la preponderància de la vida de l'esperit, i així veurem d'una manera diàfana el contingut ideològic que comporta el noble i altíssim esport de l'excursionisme nostre. Nosaltres creiem decididament en la màxima eficàcia espiritual i física que imprimeix l'excursionisme en la consciència col·lectiva de la nostra gent. Les nostres organitzacions són mobilitzades per un alt sentiment de solidaritat humana, i per això vetllem, sembrem i afirmem, perquè la

labor de l'excursionisme esdevingui fecundíssima en tots els àmbits de Catalunya. L'entusiasme és arreu, i és perquè col·laborem per un ideal de sincera i alliberadora redempció humana.

Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de Barcelona

(Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Barcelona)

(Fundats respectivament el 17 de Març del 1844 i el 5 de Juny del 1845)

Operacions d'estalvi:

Imposicions a la vista.

Imposicions a termini.

Comptes d'estalvi.

•

Oficines Centrals: Ciutat, 1
(Pl. República)

Sucursal n.º 1: Hospital, 149

» 2: Pl. de Josep M.ª Freire

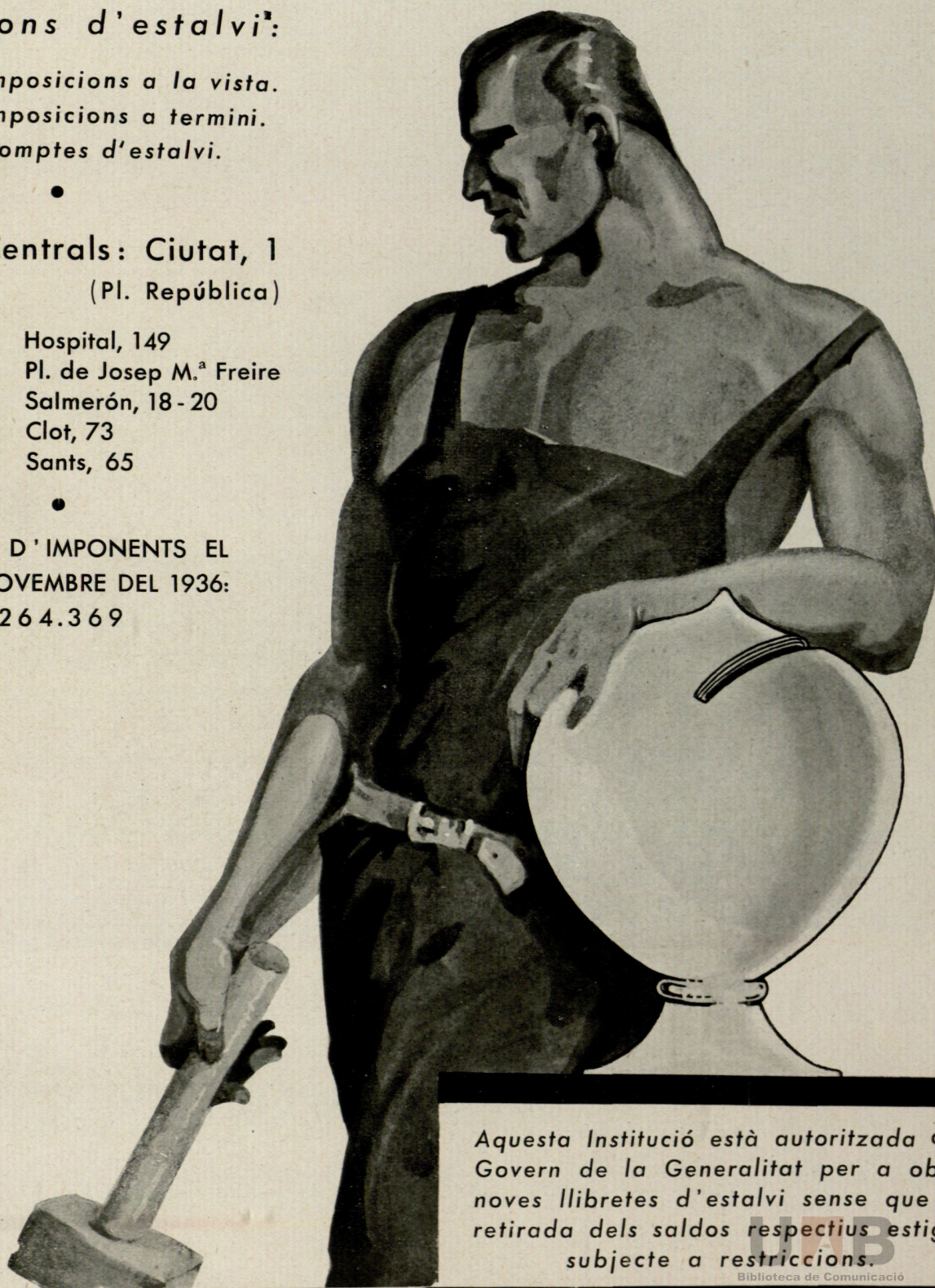
» 3: Salmerón, 18-20

» 4: Clot, 73

» 5: Sants, 65

•

NOMBRE D'IMPONENTS EL
30 DE NOVEMBRE DEL 1936:
264.369

Aquesta Institució està autoritzada del Govern de la Generalitat per a obrir noves llibretes d'estalvi sense que la retirada dels saldos respectius estigui subjecte a restriccions.

Biblioteca de Comunicació

No atresoreu els diners, dipositeu-los a les Caixes d'Estalvi.

CROSLLEY

RADIO CORPORATION (CASA AMERICANA)

RADIO, NEVERES RENTADORES ELECTRIQUES

DETALLS EN TOTS ELS ESTABLIMENTS DEL RAM

¿Sufre usted del estómago e intestinos?

SERVETINAL

GUMMÁ

Curación radical del DOLOR, ACIDEZ, PESO, ARDOR, MALAS DIGESTIONES, ÚLCERA, VÓMITOS BILIOSOS, DE SANGRE, COLITIS, ESTREÑIMIENTO, DIARREA, MAREOS, etc..., siendo, por lo tanto, un poderoso regenerador de las paredes del ESTÓMAGO e INTESTINOS.

Exigid el legítimo SERVETINAL y no admitais substituciones interesadas de escaso o nulo resultado.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

DE VENTA 5'80 PTAS. (timbre incluido) EN TODAS LAS FARMACIAS

LA CATALANA

ASSEGURANCES CONTRA INCENDIS I EXPLOSIONS DE TOTA CLASSE

Contra la pèrdua de lloguers, risc locatiu, de recursos
i de paralització del treball per causa d'incendi

Fundada l'any 1865
Inscrita en el Ministeri de Treball i Previsió

DOMICILIADA A BARCELONA: PASSEIG DE GRACIA, 2

Capital subscrit: Pessetes 5.000.000

Capital desemborsat: Pessetes 4.000.000

Reserva Estatutària: Pessetes 1.000.000

Adelgazar con **SABELIN**

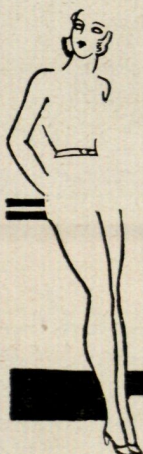
NO PERJUDICA LA SALUD

PIDA FOLLETO

A Casa Segalá, S. A.

Rbla. de las Flores, 14

BARCELONA

Composición de hierbas medicinales para corregir y evitar la OBESIDAD. El sistema más positivo de combatir la OBESIDAD es, sin duda alguna, POR USO INTERNO, ya que la grasa que debemos eliminar, por ser la que verdaderamente perjudica la salud, es precisamente la que envuelve nuestros órganos principales, Corazón, Riñones, Intestinos, etc. ESTE ES EL PUNTO DIFÍCIL, eliminar esas grasas nocivas SIN PERJUDICAR LA SALUD.—**SABELIN**, a pesar de su uso interno, SOLUCIONA ESTE PUNTO ESENCIAL demostrando la eliminación de GRASAS INTERNAS y la completa seguridad de que en NINGÚN CASO PERJUDICA ya que no contiene tóxicos ni extractos de Tiroides que atacan el Corazón y producen la Tuberculosis.

Venta en principales Farmacias. — **PRECIO 7 PESETAS**

Registrado en la Dirección General de Sanidad con el n.º 13820

Biblioteca de Comunicación
i Hemeroteca General

Completamente Vegetal

Editorial
La Casa dels Secretaris

Fundada l'any 1887

Bayer Germans i C.^a

Revistes:

LA ADMINISTRACIÓN PRÁCTICA
CLAVE CONTÍNUA DE LEGISLA-
CIÓN Y JURISPRUDENCIA

Modelacions : Llibres i Obres de
caràcter Administratiu : Confecció
d'obres : Revistes : Llibres ratllats
Treballs comercials, etc., etc.

Relligats de totes classes

Almogàvers, 14 i 16 (xamfrà Nàpols)
Telèf. 51454 / Correus: Apartat 623
Barcelona

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Clixés

ROLDAN i GAVALDA S. en C.
CORTS, 580 · BARCELONA · TELÈFON 31689

UNA SIGNATURA
EN CONSTANT AUGMENT DE PRESTIGI

EDICIONS DE
SINDICAT DE DIBUIXANTS PROFESSIONALS
AGRUPACIÓ D'ESCRITORS CATALANS
AGRUPACIÓ PROFESSIONAL DE PERIODISTES
ASS. D'AGENTS PROFESSIONALS DE PUBLICITAT
(U. G. T.)

AV. PORTAL DE L'ANGEL, 9